

Verslag (concept)
Kick-off bijeenkomst project Doen-Leren-Opschalen
d.d. 24 januari 2019

Aanwezig:

Instantie	Aanwezig
Altena	Tessa Dekker Bert Hooimajers
ABG-gemeenten (Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Gilze-Rijen)	Patricia Roos Karin van den Akker
Bergen op Zoom	Jordy Leenknecht
Breda	Remco Bruurs
Dongen	Astrid Egberts
Drimmelen	Karel van Twist
Etten-Leur	Jac Beekers
Geertruidenberg	Sandy de Waard
Goirle	Madelon van de Ven
Halderberge	Ruby van Diepen
Heusden	
Hilvarenbeek	Christel van der Veer
Loon op Zand	Irma Dekker
Moerdijk	
Oisterwijk	
Oosterhout	Inge Drenth
Roosendaal	Martin Zeeman Arjan Buijsen
Rucphen	Ad Schrauwen Michel Sijmens
Steenbergen	
Tilburg	Geert Mentink
Waalwijk	Esther Raats
Woensdrecht	
Zundert	Lian van de Korput
Provincie Noord-Brabant	Karin van Mil
Waterschap Brabantse Delta	
Waterschap De Dommel	
Waterschap Rivierenland	
OMWB	Richard Welling Esther van Alphen Ronald Cornelisse Ermy Brok Natasja van de Sanden Jos van Rosmalen
Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)	Ton Lomme Niels Drillenburg
Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB)	William Vlamings
RWS-Bodem+	
Consortium (Tauw, Witteveen+Bos en Royal HaskoningDHV)	Marco Vergeer Alzira Schaap Willem Hendriks Sanne Vermeulen Stan Spapens

1. Welkom en interactieve kennismaking

Richard Welling heet de deelnemers van harte welkom en bedankt de gemeente Etten-Leur voor de gastvrijheid. Naast een ruime opkomst uit Midden- en West-Brabant zijn ook de 2 andere Brabantse omgevingsdiensten vertegenwoordigd. Afgesproken is om als regio's bij elkaar in de keuken te kijken en zoveel mogelijk samen te werken. Ton Lomme van de ODBN vertegenwoordigt vandaag ook de RES Regio Noordoost Brabant waar naar verwachting een vergelijkbaar project gaat lopen. We kunnen dus van elkaar leren.

Korte toelichting van Alzira Schaap (Royal HaskoningDHV) over doel en opzet van regioproject 'Samen de diepte in' (voorheen: 'Doen, Leren, Opschalen'). Aanleiding van de bijeenkomst is de aftrap van dit regioproject van provincie, Omgevingsdienst, gemeenten en waterschappen in Midden- en West-Brabant, samen met Tauw, Witteveen+Bos en Royal HaskoningDHV. Het regioproject was de winnende inzending binnen het onderdeel 'Omgevingswet en bodem' van de kennistender / Uitvoeringsprogramma Convenant Bodem en Ondergrond 2016-2020. Doel van het regioproject is stappen zetten richting de Omgevingsvisie en onderliggende instrumenten, met focus op de rol van de bodem. Doel van deze bijeenkomst is inventariseren van stand van zaken en opgaven in de regio, en opstellen van een gezamenlijke agenda voor het regioproject voor de komende tijd. Het bestaande Plan van Aanpak (zie bijlage 1) moet daarmee voor de komende 1,5 jaar geconcretiseerd worden.

In deze inleiding werden de deelnemers uitgedaagd bij een 5-tal stellingen in het kwadrant met de stelling van hun voorkeur te gaan staan en hun antwoord toe te lichten. Doel was met elkaar de urgentie te verkennen. Opvallende uitkomst: nagenoeg alle deelnemers gaven aan voor deelname aan het project te gaan en daarbij een brede bodembenadering (koppeling met de thema's in het projectplan) na te streven.

2. Programma, doel en werkwijze van vandaag

Marco Vergeer (Royal HaskoningDHV, tevens secretaris VNG Werkgroep Bodem) geeft toelichting op het regioproject: de drukte in de ondergrond neemt toe; hoe ga je hier goed, en integraal mee om in omgevingsvisie en omgevingsplan? Het Plan van Aanpak noemt verschillende opgaven/thema's die verbonden zijn met bodem en ondergrond:

- energietransitie & gevolgen voor bodem
- klimaatverandering en gevolgen voor wateroverlast & -tekort
- drukte in de ondergrond: kabels & leidingen, warmtenetten, bodem-energie, vergroening van steden, archeologie

- bodemkwaliteitszorg: nationale operatie eindigt in 2020, maar op vele plekken zit nog steeds verontreiniging; hoe past dit in omgevingsvisie?

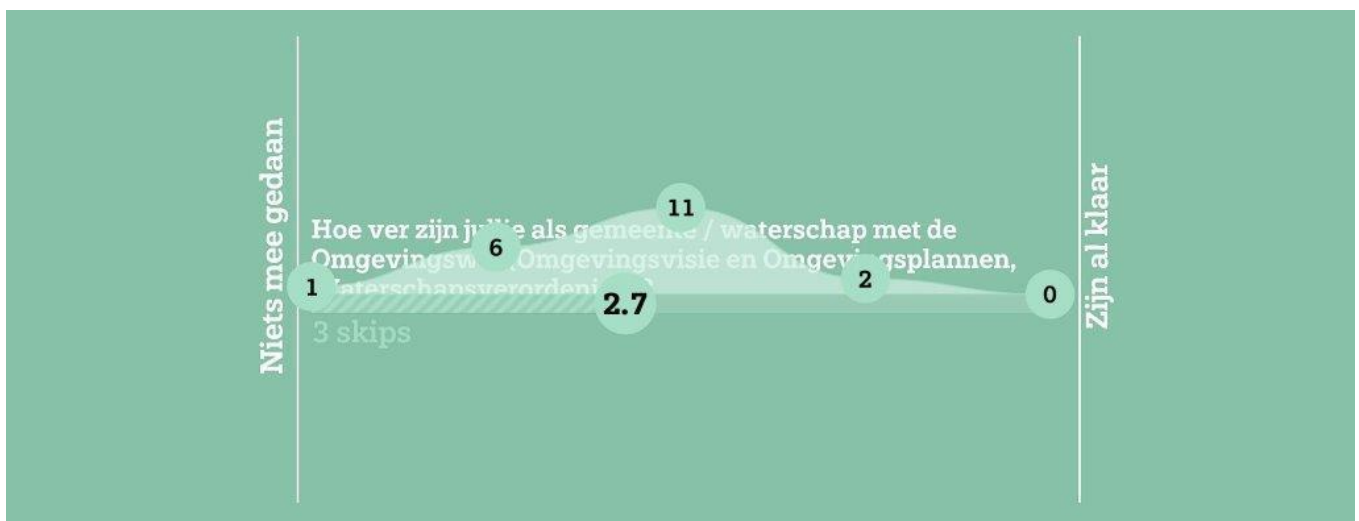
Het totale project bestaat landelijk uit 6 regioprojecten. Uitgangspunt is: niet wachten op regelgeving, maar begin met ontdekken van de gevolgen van de Omgevingswet voor de eigen organisatie. Kern van de regioprojecten is: bodem op een goede manier in omgevingsvisies en omgevingsplannen van gemeenten (en provincie) terecht laten komen. Hoe doe je dat nou, met welke kennis, argumenten; waar ontstaan kennisbehoeften?

De komende 1,5 jaar zullen gezamenlijke bijeenkomsten worden georganiseerd voor de algemene onderwerpen en voor afstemming over de voortgang. En tussendoor gaan werkgroepen aan de slag met aparte onderwerpen. De uitwisseling tussen de 6 regio's gaat zorgen voor een versnelling. Daarnaast start het consortium eind maart binnen het project ook met een leerring waarin naast de deelnemers van de regio's ook alle nationale kennisinstituten vertegenwoordigd zijn, ook met vertegenwoordigers van buiten de bodemwereld.

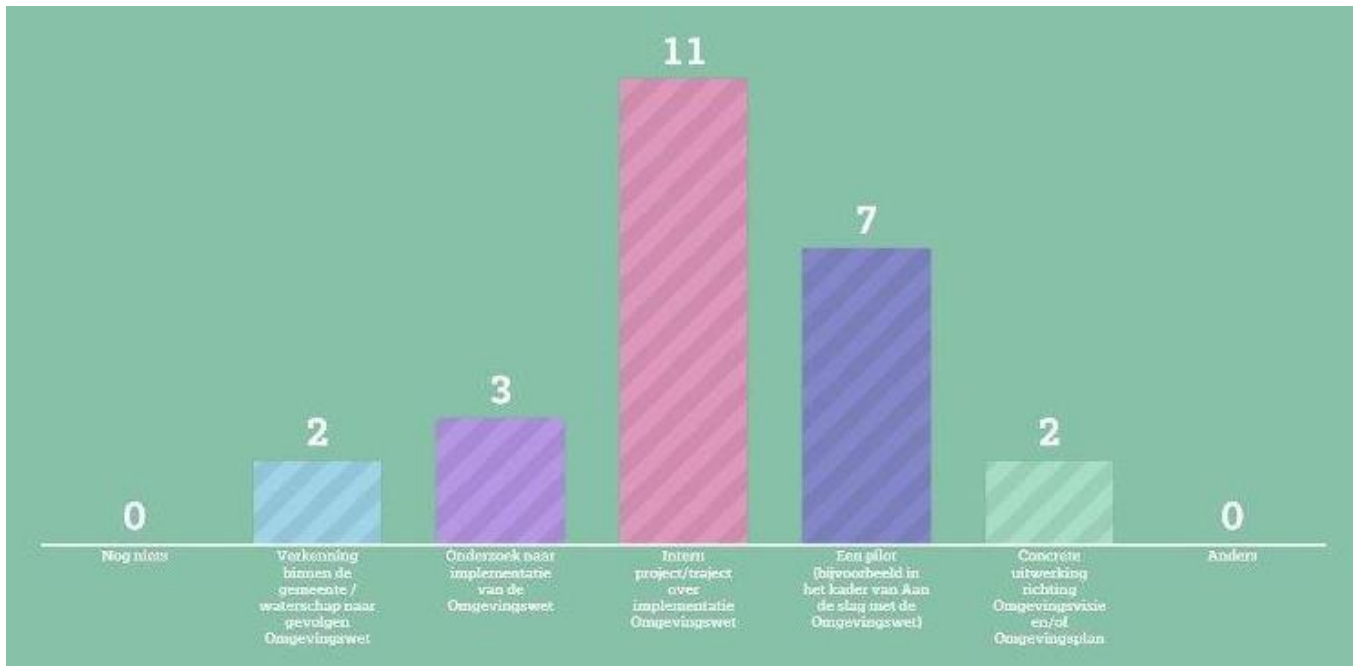
3. Waar staan we als regio?

De deelnemers was gevraagd vooraf een aantal huiswerkvragen in te vullen om een indruk te krijgen welke rol bodem en ondergrond spelen in de voorbereidingen die in de regio al worden uitgevoerd op de invoering van de Omgevingswet. De vragen werden ingevuld via Menti-meter zodat de uitkomsten ter plekke op het scherm verschenen.

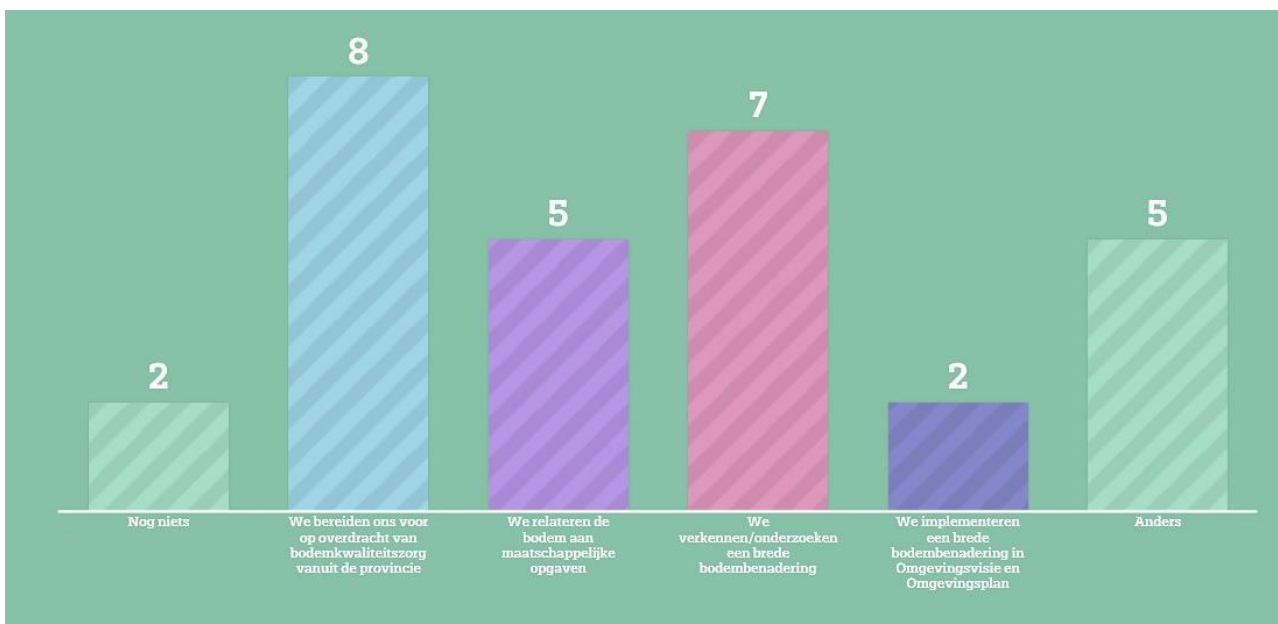
Hoe ver zijn jullie als gemeente/waterschap met de Omgevingswet (leesbaar bij 200%)?

Wat loopt er allemaal al in dit kader (leesbaar bij 200%)?:

Wat voor rol speelt bodem en ondergrond daarin (leesbaar bij 200%)?:

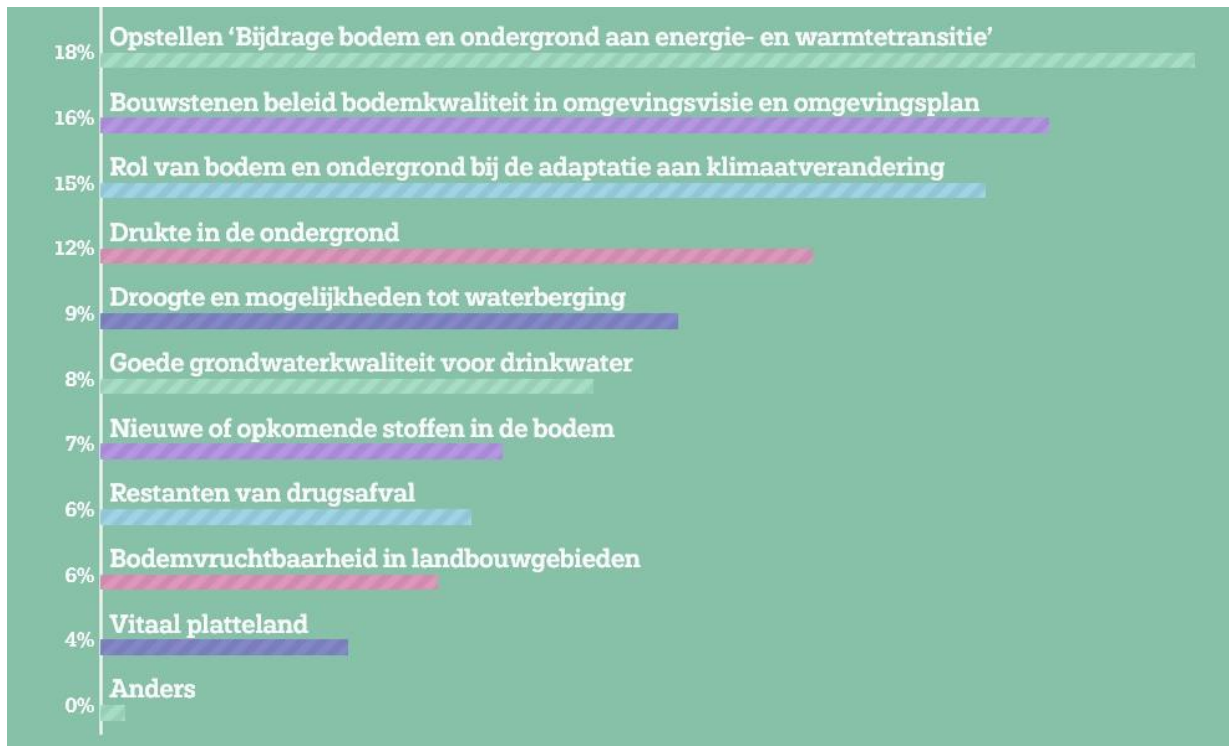
4. Wat is onze ambitie?

Marco Vergeer verzorgde een presentatie als aftrap (zie bijlage).

5. Welke opgaven spelen er in de regio in relatie tot de bodem?

Antwoorden op deze vraag zijn geïnventariseerd m.b.v. een tweede Menti-meter-enquête, met als vraag: 'zet de volgende thema's (gerelateerd aan

maatschappelijke opgaven) in de juiste volgorde voor jullie gemeente / waterschap (verdeel 100 punten)'.

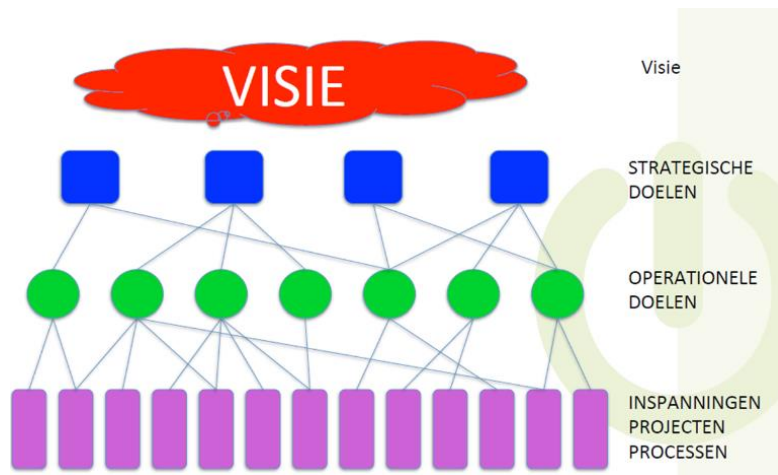
Geconcludeerd wordt dat de top 4 van thema's overeenkomt met de 4 in het Plan van Aanpak genoemde thema's. Wat doen we met de overige thema's?

- Vitaal platteland: Karin van den Akker merkt op dat dit thema sterk samenhangt met de energietransitie. Dit thema zou eigenlijk bovenaan moeten staan.
- Bodemvruchtbaarheid in landbouwgebieden: Ton Lomme geeft aan dat dit thema in zijn regio Brabant Noordoost veel sterker speelt omdat 75% uit platteland bestaat. Met dit thema heb je het ook over voedsel, waterberging, bodemleven, biodiversiteit, circulaire landbouw.
- Drugsafval is een belangrijk thema maar op dat gebied werken overheden in Brabant al uitgebreid samen.
- Nieuwe en opkomende stoffen: voor dit onderwerp is ook project gestart binnen de kennistender / Uitvoeringsprogramma Convenant Bodem en Ondergrond. Willem Hendriks neemt deel aan het consortium dat dit project begeleidt.

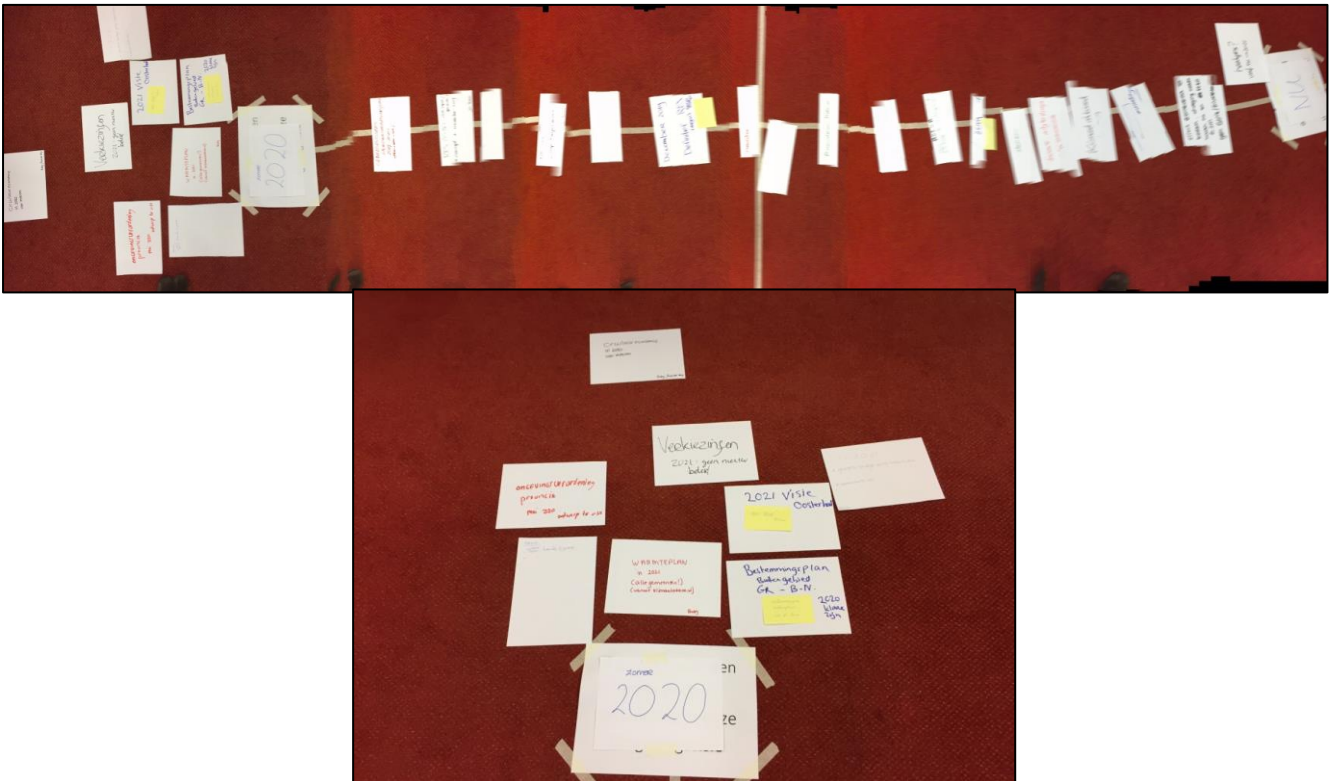
Besloten wordt binnen het project de focus te leggen op de top 4 uit het projectplan Voor de overige thema's kunnen we zo mogelijk profiteren van de opbrengst uit de andere regio's.

6. Aan de slag: wat is daarvoor nodig?

Binnen de regio zien we verschillen in tempo en verschillen in ambities. Van belang is onze activiteiten af te stemmen op de lopende trajecten. Zo loopt het proces voor vaststelling van de Regionale Energiestrategie erg snel. Deze trajecten kunnen we in beeld brengen met een tijdlijn. De deelnemers gingen in 4 groepen aan de slag met een activiteitenkalender voor de periode tot najaar 2020: wat zouden we in dit project moeten oppakken om de verschillende ambitie te bereiken? Om dat te maken starten ze met een doelen-inspanningen-boom. De doelen-inspanningenboom is al deels ingevuld door het kernteam: deelnemers kunnen aanvullen en wegstrepen.

De groepen hebben hun activiteiten vervolgens op de tijdlijn gelegd. De tijdlijn zal worden nagestuurd. Een impressie:

7. Aan de slag: wat is stap 1?

Enkele zaken die in de activiteitenkalender zijn benoemd als noodzakelijk op de korte termijn:

- 'bodemenergie' is een thema dat in veel gemeenten op de korte termijn veel aandacht & besluitvorming vraagt
- Midden 2019 zijn de bouwstenen voor beleid (omgevingsvisie/-plan) nodig
- Medio dec. 2019 moet de Regionale energiestrategie worden opgeleverd
- Het opstellen van gebiedsdossiers vraagt om aandacht
- Er komen gemeenteraads- en provinciale verkiezingen aan, die het proces van beleid maken kunnen beïnvloeden
- De circulaire economie vraagt om aandacht en voorbereiding (deze moet er zijn in 2050).

8. Afronding en vervolgproces

Marco Vergeer geeft aan dat het consortium de doelen-inspanningenboom en activiteitenkalender uit de deelsessies zal uitwerken en combineren en in samenwerking met de kerngroep zal komen met een voorzet voor de eerste activiteiten. Tevens volgt op korte termijn een uitnodiging voor de leerring via LinkedIn. Marco bedankt de aanwezigen en sluit de vergadering..